

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú monografiu Mgr. Bohdana Ulašína, PhD.: *Los eslavismos en español*, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2013.

Predmetom výskumu predloženej monografie sú výpožičky zo slovanských jazykov v španielskej slovnej zásobe. Autor nekladie žiadne obmedzujúce kritéria výberu v prípade jazykových štýlov (v korpuse nachádzame slavizmy neutrálne, hovorové i slangové). Vymedzuje však slavizmus v aspekte časovom. Za účelom dodržania synchronnej povahy korpusu musí byť každý slavizmus doložený po roku 1975. V podkapitole 1.1.1 vymedzuje samotný pojem slavizmus, rozoznáva tu 7 kategórií. Metodologický rámec práce (1. kapitola) dopĺňajú kritéria pre výber dokumentačných zdrojov, elektronických i tlačných, v ktorých sa musí slavizmus vyskytovať, aby mohol byť začlenený do korpusu; ďalej sú tu vymenované ciele práce a štyri hypotézy, v závere práce vyhodnocuje stanovené hypotézy, z ktorých dve sa mu potvrdili (str. 353). V ďalších kapitolách autor dokumentuje súčasný stav poznania v skúmanej oblasti a definuje základné pojmy súvisiace s lexikálnymi prevzatiami (prevzatie, kalk, internacionalizmus, a pod.).

Dôležitá je štvrtá kapitola (Proceso de asimilación), v ktorej sa analyzuje adaptačný proces lexiky cudzieho pôvodu do konkrétnych rovín španielskeho jazyka. Prínosná je najmä podkapitola, ktorá analyzuje problematiku asimilácie slavizmov na fónickej a grafickej rovine španielčiny, rozdielne prístupy v adaptácii slavizmov z jazykov, ktoré používajú na svoj zápis azbuku / cyriliku na jednej a tie, čo používajú latinku na druhej strane. Ďalšie kapitoly sú prehľadové, autor v nich približuje základnú charakteristiku slovanských jazykov (delenie, vznik, jazyková charakteristika), slovanské výpožičky v slovnej zásobe susedných románskych i nerománskych jazykov, ako aj krátke predstavenie španielskeho lexikónu z hľadiska pôvodu.

V ôsmej kapitole autor klasifikuje korpus slavizmov podľa konkrétneho jazyka pôvodu (uvádza jednoduchú štatistiku zastúpenia slovanských jazykov v korpuse), ďalej podľa frekvencie (spracované údaje podľa Referenčného korpusu súčasnej španielčiny), slovného druhu, jazykového štýlu (pri slangových a argotických výrazoch autor v skratke načrtáva úlohu rómčiny ako sprostredkujúceho jazyka pre slavizmy v subštandardnej vrstve

španielčiny) a chronológie (podľa zdokladovaného prvého použitia v korpusoch španielčiny: CORDE, CREA, CNDHE). Spolu so samotným korpusom slavizmov tvorí táto kapitola jadro práce.

Deviata kapitola je venovaná kubánskej španielčine, ktorá je špecifická v rámci jednotlivých geografických variantov práve neporovnateľne silnejším vplyvom ruštiny na slovnú zásobu. Myslíme si, že aj vzhľadom na to, že slovenská hispanistika bola vo svojich počiatkoch veľmi ovplyvnená práve kontaktmi s Kubou, by si táto kapitola zaslúžila dôkladnejšie spracovanie.

Desiata kapitola sa venuje propriám, ktoré autor síce nezaraďuje do korpusu, ale súhrnne prináša aspoň najbežnejšie a najpoužívanejšie antroponymá, chrematonymá a v krátkosti spomenie i problematiku tzv. geoným a astroným.

Jedenástu kapitolu predstavuje samotný korpus. Celkovo ho tvorí 704 slavizmov, ktoré sú spracované ako slovníkové heslá tak po jazykovej stránke (gramatické údaje, štylistické kvalifikátory, etymológia, sémantická štruktúra) ako aj encyklopedickej (základné historické, kultúrne, spoločenské či politické informácie, ktoré sú veľmi užitočné najmä v prípade mnohých xenizmov). Nejestvujúce obmedzenia výlučne na spisovnú španielčinu dovolili autorovi zahrnúť mnohé lexémy (poprípade ich jednotlivé významy), pri ktorých by bolo ich zaradenie do korpusu iste predmetom debaty, avšak podstatné je, že použité kritéria pri tvorbe korpusu sú explicitne a podrobne vysvetlené. To isté platí aj pre širokú interpretáciu pojmu slavizmus. Mnohé slová sa môžu intepretovať skôr ako galicizmy, germanizmy či anglicizmy, ale ani tu určite nemožno hovoriť o nejasnosti kritérií, keďže autor explicitne uvádza, ktoré druhy slovanského vplyvu na lexém ešte akceptuje a to aj potom dokladá v etymológii konkrétnych lexémov, ktorá je niekedy až zbytočne rozsiahla, čo je ale pochopiteľné vzhľadom na to, že autor chcel presne poukázať na to, o aký druh slavizmu ide.

Podľa našej mienky práca spĺňa ciele, ktoré si autor kladie. Je to práca materiálovo bohatá, ktorá vyčerpávajúcym spôsobom traktuje zvolenú tému. Vyzdvihujeme najmä skutočnosť, že daná problematika ešte nebola nikdy takto komplexne spracovaná a aj napriek určitým vyššie spomenutým nedostatkom, prácu hodnotíme veľmi kladne a ako habilitačnú monografiu ju ODPORÚČAME na obhajobu.